

ЛЯШЕНКО Олег Миколайович, викладач циклової комісії з іноземних мов, відокремлений структурний підрозділ ПЗВО «Київський міжнародний університет» – «Фаховий Коледж Київського міжнародного університету» (м. Київ, Україна)

МІЖКУЛЬТУРНА ТА ОСВІТНЯ ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ ЧЕРЕЗ ПЕРЕКЛАД УКРАЇНСЬКИХ ТЕКСТІВ РІЗНОГО ЖАНРУ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ

Сучасний етап глобалізації та активізації міжнародних зв'язків зумовив необхідність посилення міжкультурного діалогу та освітньої інтеграції України у світовий простір. Важливу роль у цьому процесі відіграє переклад українських текстів різних жанрів англійською мовою, що сприяє не лише популяризації української культури, але й інтеграції української освіти, науки та мистецтва у міжнародний контекст. Переклад виступає як потужний інструмент крос-культурної комунікації, забезпечуючи передачу культурних цінностей, історичного досвіду та сучасних досягнень українського суспільства [3, с. 75].

Художній переклад, зокрема, є складною багатоаспектною діяльністю, що поєднує лінгвістичні, культурні та естетичні компоненти. Переклад є специфічною формою літературної рецепції та культурного посередництва, яка відбувається на стику двох літератур і культур [3, с. 75]. У контексті глобалізації перекладач виступає активним учасником міжкультурного діалогу, який не лише транслює текст, але й адаптує його до культурних норм та очікувань цільової аудиторії. Це особливо важливо для української літератури, яка через переклад отримує можливість стати частиною світового культурного процесу. Наприклад, переклад роману Сергія Жадана «Інтернат» англійською мовою («The Orphanage») сприяв не лише популяризації твору, але й формуванню об'єктивного уявлення про сучасну Україну та її суспільні процеси [1, с. 242–244].

Освітня інтеграція України також значною мірою залежить від доступності українських наукових, навчальних та методичних матеріалів англійською мовою. Переклад підручників, монографій, наукових статей та інших освітніх ресурсів дозволяє українським дослідникам та студентам долучатися до міжнародного академічного співтовариства, брати участь у спільних дослідницьких проєктах та обмінюватися знаннями. Крім того, це сприяє інтеграції українських ЗВО у світові освітні рейтинги та програми академічної мобільності.

Важливим аспектом є також цифровізація перекладу, яка значно розширила його можливості у глобальному просторі. Як зазначають І. Є. Фролова та О. О. Кобзева, цифрові технології трансформують перекладацьку діяльність, перетворюючи її на мультимодальне культурне посередництво [4, с. 49].

Використання штучного інтелекту, машинного перекладу та колаборативних платформ дозволяє прискорити процес перекладу та забезпечити більш широке охоплення аудиторії. Однак, незважаючи на технологічний прогрес, людина-перекладач залишається ключовим агентом культурної медіації, оскільки саме він здатен врахувати культурні нюанси, історичний контекст та естетичні особливості тексту [4, с. 51].

Теорія лінгвістичного детермінізму та релятивності Сепіра-Уорфа підкреслює, що мова не лише відображає світогляд її носіїв, але й формує його [2, с. 141]. Це накладає особливу відповідальність на перекладача, який має не просто знайти мовні еквіваленти, але й передати культурно-специфічні концепти, що стоять за словами. Наприклад, переклад термінів освітньої системи, історичних понять або літературних образів вимагає глибокого розуміння як вихідної, так і цільової культур. Як показують дослідження, неузгодженість у перекладі таких понять може призвести до спотворення смислів та ускладнити міжкультурне сприйняття [2, с. 142].

Державна підтримка перекладацьких ініціатив є важливим чинником успішної інтеграції України. Програми, такі як «Програма підтримки перекладів творів української літератури іншими мовами», сприяють фінансуванню перекладів, участі українських авторів у міжнародних форумах та розповсюдженню української книги за кордоном [1, с. 244]. Це дозволяє не лише популяризувати українську культуру, але й формувати позитивний імідж України як країни з багатою культурною спадщиною та сучасними інтелектуальними досягненнями.

Вплив перекладів українських текстів на міжнародний імідж України важко переоцінити. Як зазначає І. М. Дольник, переклади сучасної української літератури, зокрема таких авторів, як Сергій Жадан, Оксана Забужко, Андрій Курков, сприяють розумінню складних соціальних, політичних та історичних процесів в Україні [1, с. 242]. Відгуки іноземних читачів на вищезгаданий роман С. Жадана «The Orphanage» свідчать про те, що твір не лише викликає інтерес як художня робота, але й слугує джерелом інформації про сучасні українські реалії [1, с. 243]. Це підкреслює роль літератури як інструменту публічної дипломатії та міжкультурного зв'язку.

Освітній аспект перекладу також має велике значення. Переклади українських підручників, наукових праць та навчальних матеріалів англійською мовою дозволяють інтегрувати українські здобутки у світовий освітній простір. Це особливо актуально в умовах євроінтеграції, коли Україна активно розвиває співпрацю з європейськими та світовими освітніми установами. Наприклад, переклад навчальних програм, методичних рекомендацій та наукових публікацій сприяє взаємному академічному визнанню та створенню спільних освітніх проєктів.

У цифрову епоху переклад набуває нових форм, таких як веб-локалізація, субтитрування, переклад відеоігор та мультимодальних матеріалів. Це відкриває додаткові можливості для популяризації української культури серед молоді та

широкої аудиторії. Як зазначають дослідники, цифрові платформи, такі як Transifex, Crowdin, Lokalise, дозволяють перекладачам працювати колаборативно, обмінюватися знаннями та створювати більш точні та культурно-адаптовані переклади [4, с. 52].

Проте, незважаючи на значні досягнення, існують певні виклики, пов'язані з перекладом українських текстів англійською мовою. Серед них – необхідність збереження культурної ідентичності при адаптації текстів, недостатнє фінансування перекладацьких проєктів, а також брак кваліфікованих перекладачів, які володіють глибоким розумінням обох культур. Вирішення цих проблем вимагає системного підходу, включаючи підтримку з боку держави, розвиток освітніх програм з підготовки перекладачів та активізацію міжнародного співробітництва.

Таким чином, переклад українських текстів різних жанрів англійською мовою відіграє ключову роль у міжкультурній та освітній інтеграції України. Він сприяє не лише популяризації української культури, але й формуванню об'єктивного іміджу України у світі, розвитку академічного співробітництва та інтеграції української освіти у міжнародний простір. Для досягнення максимального ефекту необхідно продовжувати розвивати державні та громадські ініціативи, спрямовані на підтримку перекладу, а також активізувати використання сучасних технологій у перекладацькій діяльності.

Список використаних джерел

1. Дольник І. М. Вплив перекладів сучасної української літератури на міжнародний імідж України (на прикладі “The Orphanage” Сергія Жадана). Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія. 2023. № 64. С. 242–245.
2. Олікова М. О. Переклад як взаємодія двох культур. Вісник Східноукраїнського національного університету. Серія: Філологія. 2007. № 1. Т. 2. С. 141–144.
3. Пузирко С. Художній переклад як крос-культурна комунікація. Українські культурологічні студії. 2023. № 1(12). С. 75–78.
4. Фролова І. Є., Кобзева О. О. Переклад як культурне посередництво в цифрових глобальних просторах. Слобожанський науковий вісник. Серія: Філологія. 2025. Вип. 10. С. 49–54.